

Kraj mezi Hronovem a Broumovem má zvláštní magii

Tenhle rozhovor je tak trochu „malá domů“, oslovuji-li kolegyni novinářku a divadelní kritičku Radku Hrdinovou. Stálé návštěvníky Jiráskova Hronova však tato volba nepřekvapí. Radka patří k novinářům, kteří jezdí na Hronov opravdu léta, a zažila zde leccos pozoruhodného. Navíc ji s mnoha Hronováký a Náchodáký spojuje velké přátelství.

Kolikrát jsi už byla na JH? Vzpomínáš na první setkání s Hronovem?

Spočítané to nemám, ale na Jiráskův Hronov jezdím někdy od 80. let. V 90. letech, když jsem pár let byla redaktorkou Amatérské scény, byl Hronov můj denní chléb, no a pak přišel Ježeček Kamzíček s Petrem Léblem...

Ale mé první setkání s Hronovem kupodivu není spojeno s festivalem, ale s osobností hronovského rodáka, výborného scénografa a divadelníka, dlouholetého šéfa výpravy a tvůrce skvěle fungujících divadelních dílen libereckého Divadla F. X. Šaldy Vratislava Habra, jehož jsem potkala ve svém prvním dramaturgickém angažmá. Hodně jsem se od něj naučila, on, starý praktik, otevřel mně, čerstvé absolventce divadelní vědy, mnoho nových pohledů na divadlo. Takže on mě přivedl i do Hronova. Dneska vede moje první cesta po příjezdu za ním, na idylický hronovský hřbitov, abych mu za všechno znovu poděkovala.

Už jsi zmínila projekt Petra Lébla, který na Hronově několikrát byl a rozhodl se tu vydávat i oficiální zpravodaj Ježeček Kamzíček, jehož jsi byla prímým účastníkem. Jak to fungovalo?

Ježeček Kamzíček (nebo též Král Šumař) je poněkud šílená, ale přesto nádherná etapa mého redaktorského života. Trvala tři roky po sobě a myslím, že déle bychom to už nebyli vydrželi. S nápadem vydávat „první samostatný samizdatový zpravodaj Jiráskova Hronova“ jako opozici vůči oficiálnímu Zpravodaji, který nám přišel dost zkostnatělý co

Grand interview

do formy i obsahu, přišel Petr při jednom sezení v Divadle Na zábradlí. Brala jsem to jako jeden z mnoha jeho bizarních nápadů, na který zapomené, ale kupodivu jsem se mylila. Před Jiráskovým Hronovem v roce 1993 oslovil znovu mě i Radku

Potměšilovou, tehdy ještě Prchalovou, zda bychom s ním do toho šly. Radka byla Petrova vrstevnice a obdivovatelka, to já, o deset let starší než oni, jsem měla mít rozum. Naštěstí jsem ho neměla, takže vznikly tři ročníky časopisu vytvářeného v hotelovém pokoji Radnice, tištěného z ochoty pana starosty Houšťka a Pavla Zuzka, tuším že v Rubeně, a distribuovaného nadšenými hronovskými dětmi. Byly to tři horečnaté prožití Hronovy, protože ve třech lidech jsme časopis vymýšleli, psali veškeré články, sháněli a vystřihovali obrázky, lepili a vyráběli maketu, což díky Petrově úžasné výtvarné fantazii přinášelo graficky krásná, bizarní a fantastická čísla, každé z nich naprostý originál. Jak jsme to všechno stíhali, včetně návštěvy představení, nechápu. Moc jsme toho nenaspali a koncem týdne už takzvaně padali na hubu vyčerpáním. Ale stálo to za to. Další dva ročníky jsme si už trochu předpřipravili v Praze, například průběžné seriály „ze života ochotníků“, ale stejně to byl děsný záhul. Ale vzpomíná se na to krásně. Duch tohoto hronovského samizdatu byl hodně provokativní, navázel se do řady úctyhodných ochotnických tradic, ale kupodivu byl přijímán s pochopením a shovívavostí. Ale kromě řady absurdních fantasy obsahovalo každé číslo i seriózní recenze z pera nás tří. Duch i podoba byl plně v režii Petra Lébla alias Ježečka Kamzíčka, který byl označen jako šéfredaktor, my tři jsme byli pouzí redaktori. Ráda se k těm číslům vracím, stejně jako k dobám, kdy nám pod okny hulákaly hronovské děti: „Panííí, už máte hotového Ježečka Kamzíčkáááá?“

pokračování na straně 2

Co mě napadá

Neschody

Jel jsem letos do Hronova se srdcem sevřeným. Menší festival, takže: méně lidí. Méně známých. Kdo všechno mi bude chybět? A které podniky přežily letošní jaro?

Uklidnil jsem se záhy. Většina zásadních parťáků se tu aspoň otočí, noví přibývají, podniky se drží – a v některých (mrkáme směrem ke Stel-

le) šla mírně nahoru kvalita kuchyně a prudce nahoru usměvavost a rychlost obsluhy (děkujeme!). A dokonce i Martina Schlegelová přijela z dálného jihu, abychom zašli na náš tradiční tatarák v Baště – to ani loni nebylo.

Jeden podstatný zážitek ale letos schází. Schody. Konkrétně schody k Sokolovně, kde se letos nehraje. Ty schody, na nichž jsme mnohdy duše vypustili (a to i my, kteří s sebou nevozíme jízdní kola), schody milované i proklínané, schody, na něž se pějí ódy...

Alena Zemančíková mi vyprávěla o tom, jak zdravé je se někdy naštvat, protože to člověka

puďí k aktivitě. Rozhodl jsem se nenechat to jen tak a uspořádat VZPOMÍNKOVÝ VÝSTUP K SOKOLOVNĚ. Sraz DNES V 18:30 před Jiráskovým divadlem, kdo si s sebou přinese kelímek, bude mu po zdolání vrcholové prémie nalito něco dobřého. Schválně jsem neověřoval, jestli tam není zamčená branka pod schody – kdyžtak popijeme v základním táboře.

Na účastníky zájezdu se těší

Michal Zahálka

Jak to vidím...

Pozor, hlášení

Občas to prostě sedne báječně. Jedna z mnoha facebookových výměn na libovolné, vesměs naprosto nepodstatné téma a v ní diskusní triumf. Literárně vymazlená intelektuální odpověď oponentovi na pět řádků, která se na první pohled tváří téměř analyticky, ale v konci má přesně tu správnou kapku jedu. Facénka zlatým ingotem. To je ta chvíle, kdy se ostatní diskutující ve vláknu pochichtávají plni spravedlivého zadostiučinění a názorový protivník utrpěl takovou újmu na prestiži, že jeho názoru již v daném tématu nebude věnována vážná pozornost.

Vrozená škodolibost vás donutila vynaložit ohromnou spoustu důmyslu, abyste z bohapusté urážky udělali umělecké dílo. Ta urážka však není určena protivníkovi, tou se obrácíte na své souvěřce, na své publikum, které nic nemiluje víc. A řekněme si to otevřeně, milujeme to všichni. Naše ega se sytí zelenají, rostou, rozkvétají a vzduch prostupuje omamná vůně sounáležitosti. Odkryli jsme tvář pitomce a ta tvář nepatří nám. To překvapení, ta úleva, ta potřeba říct to celému světu a ehm, nenechat se chytit u toho, jak to děláme. Našli jsme někoho, vedle koho vypadáme úžasně a skvělí, je čas na selfie.

Jsem tím nasáklí od dětství (tvoje bába je vod dětství) a z hlediska individuální strategie přežití dosud nebyl důvod to měnit. Nemusíte být uklízečka, stačí umět pohotově setřít. Nemusíte ovládat mariáš, ale musíte umět zahlásit. Čím obratněji a pohotověji dokážete druhého sestřelit, tím oddanější je váš fanklub ve škole, na fotbale či v prezidentském úřadu. Protože my nebudem, ale legendární hlášky nás přežijí.

Pojďme si otevřeně říct, že tento způsob komunikace je hluboce morálně pochybný, systémově rozkladný a že za každý takový čin čekají autora roky v očištění. Ironie efektivně zadupe jakoukoli snahu učinit svět růžovou zahradou vhodnou k procházkám. Je to jedovatá návnada na jednorozce. Umělecky se jedná o způsoby parazitické, intelektuálně podřadné. Jsou to orgie exhibicionismu. My přece máme na víc! Přes náš Hronov bonmot neprojde! Ne, raději pochvalu. ... Toto všechno bylo třeba vyslovit, než mě zítra na jevišti uvidíte a uslyšíte zpívat.

Jan Duchek

pokračování ze strany 1

K Hronovu máš přinejmenším divadelně silný vztah. Málokdo asi ví, že sem jezdíš pravidelně, a byla jsi dramaturgyní (poradkyní) zdejšího souboru, tehdy pod vedením Miroslava Houška...

Spolupráci s hronovským souborem pod vedením Miroslava Houška pokládám za jeden z velkých životních darů, které mi osud uštědřil. S panem Houškem jsme se poznali poměrně brzy, spojovalo nás nejen amatérské divadlo, ale i výše zmíněná osobnost společného kamaráda, scénografa Vratislava Habra, který byl jeho spolužákem. Náš vztah posílila i neuvěřitelná vstřícnost tehdejšího starosty Houška vůči sršatému Ježečkovi Kamzíčkoví, jemuž poskytoval veškerou podporu, a myslím, že se jeho duchem i dost bavil.

Vždycky jsme si spolu dlouze povídali o divadle a v bližší spolupráci to vlastně dost nenápadně přešlo v době, kdy soubor pracoval na Strýčkově Váňovi, přímo mě pak už oslovil ke spolupráci na Jiráskově Vojnarce. Tuhle svou „dramaturgickou spolupráci“ řadím organicky ke svým dramaturgiím v libereckém Divadle F. X. Šaldy a později v Činohře Národního divadla. Přinesla mi úžasné zážitky ze zaujetí a nadšení, s nimiž se i v profesionálním divadle setkáte v téhle intenzitě jen málokdy, a také řadu krásných lidských setkání a přátelství, kvůli kterým se dnes do Hronova vracím téměř jako domů. A vždycky se těším, že potkám pana Houška, Lucku Peterkovou a její maminku Hanku, Richarda Kašpara, Pavla Zuzka, zkrátka všechny mé milované členy hronovského souboru, s nimiž jsem měla tu čest spolupracovat.

Z pohledu pamětnice – kdo z divadelníků podle tebe k Hronovu neoddělitelně patří?

To je otázka na samostatné číslo a sáhodlouhý výčet jmen, vždyť řada profesionálních divadelníků vzešla právě z amatérského divadla, Petr Lébl, J. A. Pitínský, Pavel Dostál, František Zborník, Milan Schejbal atd. atd. atd. Ale pro mě jsou to i lidé, které každoročně na Jiráskově Hronově potkávám, nebo jsem je donedávna potkávala, a kteří tu zanechali svůj otisk, ať už jakoukoli formou - Jan Císař a Mirka Císařová, Saša Gregar, Miroslav Houšek, Milan Uhde, František Laurin, Ivan Vyskočil, Lenka Láznovská, Milan Strotzer, Jiří Valenta, Vítězslava Šrámková, Daniela Fischerová, Regina Szymiková, Luděk Horký... takhle bych mohla pokračovat ještě další dvě tři stránky a stejně bych je nevyjmenovala všechny.

Co tě na atmosféře Hronova baví, co ti zde v posledních letech schází?

Baví mě to ohromné zaujetí, ba přímo posedlost divadlem, které ze všech účastníků Jiráskova Hronovavyzařuje, ať už jsou to členové souborů, seminaristé, lektoři, účastníci diskusí... Co v posledních letech trochu postrádám, je větší zaujetí festivalem ze strany samotného města Hronova, z dávnějších let mám vzpomínky na to, že Hronov opravdu ten, pro obyvatele města jistě hodně vyčerpávající tý-

den festivalem intenzivně žil a dýchal. dneska mi to přes veškerou péči přijde trochu odtazitéjší. Ale možná se mýlím.

Co bys popřála JH k jubileu?

Ať si drží svou jedinečnost a ať jsou mu i nadále nakloněni nejen amatérští divadelníci a hronovští, ale i ti, kteří ho podporují a mohou ovlivnit to, aby se mohl konat i dalších devadesát let či sto let.

Myslíš, že JH vydrží do stovky? Pokud ano, jak asi bude vypadat?

Doufám, že vydrží déle než jen dalších deset let! A jak bude vypadat? Nemyslím si, že by se měl moc měnit. Hlavně, ať nepřijde o svou jedinečnou atmosféru, kvůli které se sem vracíte ti, kdo přijdou poprvé, i ti, co už pár Hronovů pamatují.

Jako turistka ráda obcházíš (spíše než objíždíš) různá místa v okolí Hronova. Co konkrétně bys doporučila, kde se ti nejvíc v tomto kraji líbí?

Mám ten kraj prochozený skrz naskrz a líbí se mi celý. Vyznávám máchovské přesvědčení, že pouze pěší poutník plně vnímá krajinu v její atmosféře a detailu. A že tady je co vnímat! Kraj mezi Hronovem a Broumovem má zvláštní magii, opuštěnost, klid, malebnost obzorů se stolovými horami a množstvím dientzenhoferovského baroka. A tím nemyslím jen klášter v Broumově nebo kapli na Hvězdě, ale kapličky, boží muka, křížové cesty a další stopy rozeseť po krajině. A protože patřím k vděčným čtenářům Aloise Jiráska, tak ke mně kraj mluví i řečí jeho příběhů a postav. A co bych doporučila? Třeba cestu z Police Kovářovou roklí k Supímu hnízdu a okruh Broumovskými stěnami, opuštěnou lesní cestu na Maternici a Turov přes Zbečnick, skalní město na Hejšovině neboli polském Szczelinci, pěkně pěšky přes Pasterku z Machovské Lhoty, anebo úplně „obyčejnou“ podvečerní procházku kolem hřbitova do kopce směrem na Zlíčko a Vysokou Srbskou, to je líbezná krajina s utěšenými výhledy...

Jana Soprová

Nahlédnutí do semináře Scénografie

Odcivilnění prostoru

„Přijďte buď úplně ráno nebo až po poledni“, radí mi scénograf Petr Kolínský, když se objednáám na návštěvu semináře. Ten lákal účastníky na motto: **úkolem scénografie je halit myšlenky režisérovy do pestrobarevného hávu**. Proč přijít hned ráno, se objasnilo vzápětí – později se už totiž frekventanti rozběhli po celé budově, a někteří i ven z budovy, aby si našli zajímavý kout či prostor (lokaci), který měli jen lehce doplnit barevnými papíry, odcivilnit jej a naladit případné diváky vizuálně na „komedii“ či „tragédii“.

Ráno ovšem začínalo ještě někde jinde. Teoreticky sice ve třídě, ale díky třem artefaktům, které si měli seminaristé přivést z domova (většinou kousky oblečení či doplňky) ožily vzpomínky a staré příběhy vyprávěním osobní historie s nimi spojené. A tak jsme zalétli třeba na Podkarpatskou Rus, do Švédska či do Polska. Začal Petr, který vlastní tričko přímo z Koločavy. Vzhledem k předchozí připomínce Nikoly Šuhaje v kultovním muzikálu, bylo jeho vyprávění o návštěvě Podkarpatské Rusi, koločavského hřbitova a setkání s místními obyvateli zajímavým doplňkem k nedávno viděné Baladě pro banditu. Dalším artefaktem byl motýlek a s ním spojené setkání s někdejší prezidentem Klausem či džíska, která se společně s majitelem podívala do Švédska... Další vypravěč je spíše popírač: úmyslně vybíral artefakty, ke kterým prý nemá žádný vztah, v kontrastu s předchozím barvitým výkladem působí tak jeho vyprávění jako vystřižené z Čekání na Godota, ale dává nám tak šanci si vymýšlet tušené příběhy k zlevněné polské šále ze šampionátu, uražené latexové ruce obra z laru či kovbojskému klobouku. Další seminarista

se pochlubí mj. pestrým africkým oblekem s etnickými malůvkami, ve kterém oddával své přátele. Nejvíce je mezi památečními artefakty různých klobouků příp. paruk, s nimiž jsou spojeny některá divadelní role účastníků. Slečna v růžovém klobouku hrála Julii, pán v rohu se pochlubí parukou a pláštěm z Lakomce. V tomhle semináři se dost povídá, i o historii scénografie, o různých typech proměn divadelních prostor, o historii kostýmů, o maskách, pouští se prý také různé ukázky, ale k protažení těla je rovněž dost příležitostí. Vzápětí se účastníci rozběhnou na různé strany stimulovat fantazii obhlídkou lokalit, jejich zcivilněním – z této „cesty“ pak mají přinést nejméně dvě fotky, které se promítnou na plátno a nad nimiž se diskutuje a rozvíjí se původní myšlenky a záměry autora.

Nahlédnutí za oponu seminářů

Ptám se jednotlivců, proč zrovna seminář scénografie?

- Byl to jediný výtvarný seminář, protože teď chodím jen do výtvarných. Do těch hereckých jsem chodil v mládí a teď už těm mladým nestačím. Teď už dávám přednost spíš filozofii než skákání.
- Já dělám jako ochotník improvizací divadlo, a v něm se scénografie moc nevyužívá. Tak jsem si říkala, že by se něco ze scénografie hodilo. Tak se snažím do toho co nejvíc proniknout, abych potom mohla v improvizaci rozvíjet nějakou stránku, která je tam opomíjená.
- Zajímá mě to.
- Já tíhnu hodně k výtvarnému divadlu. Na scénografickém kursu jsme tady bal už před lety, pamatuju se, že jsme tenkrát byli na výletě v Kuksu.

Jana Soprová

Co na to tvůrci

S Klárou Hanušovou o srdečních záležitostech

Jsi vystudovaná herečka, ale vlastně jsi nikdy zcela neopustila své druhé povolání zdravotní sestry. V souboru Kardio Theatre se to zvláštním způsobem spojilo. Jak vznikl?

Kardio Theatre vzniklo v jedné pražské nemocnici, konkrétně v Nemocnici na Vinohradech. Já jsem se vlastně herectvím nikdy neuživila. Je nás ženských, které to chtěly dělat, hodně, ale každé se to nepoštěstí, tak jsem se vždycky částečně živila svým původním povoláním zdravotní sestry. Po letech jsem v práci narazila na mladší aktivní kolegyni, která se dozvěděla o mé herecké minulosti a dotlačila mě k založení divadla. Takže to nebyla moje iniciativa, byla jsem k tomu přemluvená, nevěděla jsem, kdo tam bude hrát ani kdo na to bude chodit. Úplně první věc jsme hráli o šesti lidech. Překvapilo mě, že diváci, kolegové z práce a jejich kamarádi přišli a byli nadšení. Dnes je to tak, že na nás chodí ze všech pražských nemocnic. Hned od začátku se ptali, co bude další. Tak se to začalo nabalovat, vznikla další a další hra... Tu, kterou jste viděli, je vlastně už čtvrtá.

Kolik vás je a kdo v souboru hraje?

Nás je teď dvanáct. Z 80% jsou to zdravotní sestřičky, máme také zdravotního bratra, jednoho doktora a jednu doktorku. Potom s námi hrají mí dva spolužáci František a Tomáš a Tomášova žena Sonia, která je úžasná hudebnice a skladatelka.

Jak často se scházíte?

Když je napsaná nová hra, snažíme se scházet každý týden dvakrát. Zkoušíme v nemocniční kapli, kterou nám půjčila nemocnice, abychom se měli kde scházet. A když jde zkoušení do finále, je generálkou týden, tak se musíme scházet denně. Když je to třeba po dvanáctihodinové službě a sejdeme se na zkoušce, je to pro nás relax.

A přidávají se další?

Já už jsem musela udělat stop stav, protože právě do téhle inscenace se přidávali další... už je ten soubor ale hodně velký, že se toho trochu bojím. Jedna věc je napsat hru pro dvanáct lidí, druhé dávat to s nimi dohromady.

Jak často hrajete?

V Praze hrajeme jednou měsíčně v Divadle Na prádle, občas zajedeme i někam mimo Prahu, hráli jsme třeba dvakrát v Čerčanech..

Vzpomínám, že jste vždycky tíhli k autorskému divadlu. První tři hry jsi napsala sama, a teď došlo ke spojení s Tomášem Koutem, který se momentálně taky už divadlu nevěnuje.

V době, kdy neměl své autorské divadlo, přidal se k nám. Tak vznikla naše nová autorská dvojice,

Kardio Theatre Praha Kabaret v metru aneb Trasa E

Ztracení na trase E

Někdy se to tak stane. Člověk se potká s inscenací, jejíž jednotlivé složky jsou mu vlastně po srsti, zasměje se celkem dostkrát, je mu to celé sympatické – ale stejně se vlastně cítí nespokojený. Když získal Kabaret v metru na Třísnce nominaci (tehdy do Volyně a následně kontumačně na Hronov), přiznám se, že jsem se tomu trochu podivil, ale těšil se, že mu dám druhou šanci a třeba v jejím rámci najdu odpověď i na některé nutkavé otázky, jež mě v průběhu třískové reprízy napadaly.

Nenašel. Zato jsem, myslím, našel důvod, proč mi to celé nesesedlo, i když jednotlivých kladů spatřuju víc než dost. Je jím totální žánrová nejasnost, spojená s jakousi obžerstvostí: v názvu je kabaret, v anotaci mysteriózní komedie, v inscenaci potom taky ještě muzikálová parodie, absurdní hra a zamyšlení nad paralelními realitami. Jenomže: když kabaret, tak proč s pevně danými postavami a příběhovými oblouky? Když mysteriózní komedie, tak co tam dělá ten šouletový výstup, který by asi v rámci skutečného kabaretu fungoval, ale tady působí jako pěst vtlačovaná do oka po neúměrně dlouhou

dobu? Když zamyšlení nad paralelními realitami, tak proč se ten úvodní sled variací na jednu jízdu z Dejvické do centra nese v nejednotném duchu s nejasnými podstatami proměnných? A když už je to takový pelmel, musí to být tak dlouhé? Otázky, samé otázky.

Kladů by se našlo dost: herecky je to se vši tou razancí velice vmlouvavé, povedených vtipů a running gagů je tu víc než dost, a především muzikálové vstupy jsou přesvědčivé po stránce skladatelské, textařské i herecko-pěvecké. Jen kdyby toho všeho (jednotlivostí i rámců) nebylo tak strašně moc, kdyby to bylo kratší, kdyby to nebylo tak vehementní... (Mimochodem: v komornějším blackboxu pražského Disku se to tehdy vyjímal o dva řády přijatelněji.) Působilo by to líp? Těžko říct. Jistě vím jedině. Pro toto kardiologické divadlo bije mé srdce jen v jisté arytmií. Jakkoliv chápu, že ta opulentnost a neupořádanost je záměrná – jen se zkrátka hraje pro někoho o kus jiného.

Michal Zahálka

Co na to kritika?

To se potká Slovák, Žid a Pražský dopravní podnik

Inscenace souboru **KardioTheatre** s názvem **Kabaret v metru aneb Trasa E** je prvotinou autorské dvojice Kláry Hanušové a Tomáše Kouta. Avizovaný prostor pražské podzemky nám přibližuje vskutku důsledně. Celé představení začíná nástupem revizora Dušana, zvaného Turniket, který neváhá atakovat publikum kontrolou jízdních dokladů, jevištěm se potuluje dělník Metrostavu, hlásící stanice, ve scénografii nechybí ikonická grafika a seznam zastávek. A hlavním, neustále se variujícím textovým motivem, se stala nedávná vysmívaná rámečková kampaň, známá ze všech prostředků pražské hromadné dopravy „Víte, že...“.

Trasa mezi Dejvicovou a Můstkem ale především vytváří pravidelný prostor pro setkávání nesourodé skupiny cestujících. Je mezi nimi odpudivá bezdomovkyně, židovský muž, čtoucí noviny, mladík ekolog, vyzývavá slečna, učitelka klavíru, dobíhající vždy na poslední chvíli, zmatený pes, konající ve vagonu svou potřebu, arogantní Slovák, těhotná žena - a nechybí ani hvězda televizní obrazovky, která také jezdí „sockou“. Jejich společná cesta se neustále opakuje, každá další repetice přidává větší či menší proměny, vztahy se skokem vyvíjejí, mladí lidé se tak blíží k svatbě, z těhotné je svobodná matka malé Blaženky, našťvaný Slovák, bojující o české občanství, je vůči psu čím dál krutější, tempo se zrychluje, až přijde náraz a tma. Metro, zastavené v prostoru i čase nám pak dává nahlédnout do osudů postav hlouběji, jednotlivé

figury se představují v etudách i písních, zdánlivě nesourodá změť se začíná splétat a vyjasňovat, až vyústí do několika happyendů. Mrtví potkávají živé, rodiče své děti a děti své rodiče a vše je najednou možné, protože jako se na Velký pátek otevírají skály, tak 9. května, na výročí zprovoznění pražského metra, se za určitých okolností otevírá tento neznámý tunel trasy E.

Těžiště humoru tkví především v přesném ponoru do světa městské hromadné dopravy, ať už jsou to rituály cestujících nebo zápal posedlých pracovníků (kromě urputného revizora třeba bezdomovkyně-projektantky, která - alespoň mně - ve svém posedlém monologu dala vzpomenout na legendární Křížkův projekt z Kouře). Výrazná hudební čísla kabaretu ukazují na silnou muzikalnost souboru, parodují nejrůznější žánry, od „semaforského“ rozverného duetu přes folkový love-song, až k židovskému skvěle interpretovanému popěvku o potížích s šouletem. Inscenace má občas potíže s temporytmem; zvláště repetitivní část první poloviny obtížněji drží napětí a mohla možná působit až únavně, dílčí hlášky a práce s hudební složkou ale dokázaly celek znovu startovat. „Byl to takový milý kousek o tom, že každý tunel má svůj konec“, dalo by se říct. Hlubší sdělení se nekonallo a je otázkou, zda vůbec bylo nějakým cílem. Zjevná radost a energie, která šla z jeviště, spolu s fantasmagorickým ponorem pod povrch Prahy ale na festivalovou oddechovku dokonale stačila.

Jana Slouková

Co na to kritika?

už připravujeme další věc, která by měla mít premiéru příští rok.

Máte velmi svérázný typ humoru. Zajímalo by mě, zda to doktoři a sestřičky berou?

Ty dva světy jsou si v něčem hodně podobné. Lidi, kteří pracují v nemocnici, taky nejsou – podobně jako herci – „normální“. Protože v té nemocnici je to hodně o adrenalinu. Je to zátěžová psychická práce, což je divadlo taky. Takže ti lidé musí mít zvláštní smysl pro humor, aby se nezbláznili. To nás vlastně hodně spojuje.

Jak jste prožívali období koronaviru?

Na rozdíl od skutečných herců jsme měli aktivnější období, byli jsme v práci skoro pořád. A po divadle se nám dost stýskalo. My se vždycky před tím představením, které se odehrává většinou jednou za měsíc, sejdem ještě na zkoušku. Takže tohle odreagování nám chybělo. Doufejme, že teď už bude líp.

Jana Soprová

Co na to diváci

Mě to bavilo. Takový trochu kafkovský kabaret, že?
Veronika

Pro mě to bylo dost dlouhé – možná by méně bylo více. Hlavně to opakování na začátku bylo mockrát.
Honza N.

Bavili mě ti lidičkové, které potkává člověk v tom metru normálně. Každý je nějak střelený, divný.
Blanka z Prahy

Já vlastně nevím, mám z toho takový ambivalentní pocit. Spousta nápadů, radost ze hry, ale něco tomu chybí... nebo přebývá?
Helena K.

Chyběl tam ještě teplej černoč, ožralej Rus a blbej Američan. Jinak tam bylo úplně všechno. Nebyl to sice můj šálek čaje, ale beru to. Mimočochdem, skvělejš Žid.
Petr Háken

Co na to tvůrci

Dostal další šanci?

Několik otázek pro uměleckého vedoucího DS U. F. O. Jiřího Proche

Proč jste nazkoušeli právě tento titul?

Hru napsal režisér Jindřich Bartoš, který je momentálně na daleké cestě do Švédska. Co jej k napsání hry konkrétně vedlo? Zřejmě sledování mezilidských vztahů, jak je uspěchaná doba, jak si nevšímáme jeden druhého. Tak by zřejmě zněla jeho slova.

Kolikátou reprízu jste na Hronově hráli?

Teď jste mě trochu překvapil. Ale myslím, že se jedná zhruba o devátou reprízu.

Dost často se říká, že hronovská jeviště jsou zrádná. Jaký je pro vás rozdíl mezi tím hrát na hronovském festivalu a hrát kdekoliv jinde?

Pochopitelně se objevuje větší nervozita. Především z toho důvodu, že je zde spousta výborných souborů a moře úžasných herců. Konkurence je tedy velká. Přesto si myslím, že hraní zde se nijak zvlášť neliší od jiných scén.

Když odbočím od vašeho zdejšího představení, jak široký máte repertoár?

Momentálně hrajeme dvě hry. Hru Haló, kterou jste viděli dnes a pak hru Promiňte, obě od Jindřicha Bartoše.

A poslední otázka. Hra má otevřený konec. Dozraje hlavní protagonist s ještě jednou šancí?

Já bych mu ji dal. C o myslíte...

Honzá Švácha

Divadelní soubor U.F.O. Týniště nad Orlicí Haló

Komedie prázdná omylů + Konec špatný, všechno špatně

Unii Ftipných Osobností mám v živé paměti ze dvou ročníků přehlídky v Červeném Kostelci, kde uvedli v autorství Jindřicha Bartoše dvojici jakýchsi generačních kabaretů – zábavných revuálních pásem o životě a láskách lidí přibližně mého věku. Bylo to vždy sympaticky umanuté, se zřetelným tahem na branku a velkým komediálním potenciálem, proto jsem se těšil na setkání s jejich novinkou Haló. A potěšilo mě i to, že za dobu, co jsme se neviděli, souboru a jeho autorovi zjevně vzrostla ambice: Haló je pokusem napsat de facto pravidelnou tříaktovou situačně-konverzační komedii, což je bezesporu věc nesnadná. Výsledek je, myslím, tak nějak na půli cesty.

Bartošův scénář po úvodní desetiminutovce, jež jako by stylově zbyla z předchozích inscenací (a s výjimkou jednoho jediného gagu s dítětem, které bylo shůry dáno, žel zůstává u ilustrace vyřčeného), přechází do pravidelného činoherního módu. Jen tu a tam jej narušují vypravěčovy epické vstupy, které jsou v rámci žánru nezvyklé, ale stylově obhájené – a přinejmenším ten, v němž se postupně čekajícím postavám dodá vysvětlení nej-různějších otázek a pošťákoví potom vysvětlení, že je mu do toho velké kulové, je funkční i vtipný zároveň.

Potíž shledávám v tom, že jednotlivá dějství nemají nějaký jasný oblouk se zřetelně nastavenými komediálními principy. Třeba k nedorozumění, jež je alfou a omegou situační komedie, tu dojde jednou jedinkrát (v situaci se rvaním brček do úst zaměněným za orální sex) a trvá asi deset vteřin – rozhodně se tu tedy nemá co fraškovitě řetězit. Místo toho tak sledujeme dialogy, v nichž se jen posouvají dějová fakta, demonstrují vztahy mezi postavami a jejich charakteru a sem tam odehrává nějaké to veselí.

Naštěstí je ale albrechtický soubor natolik herecky silný, že i tuto (řekl bych dosti podstatnou) slabost textu do značné míry překoná: celkově je to hrané velice slušně, šaržírovanost Pankráce, Serváce a Bonifáce v podání Jiřího Procheho se zpětně vysvětlí a zejména dámská část souboru se vyznačuje velkou schopností karikaturní zkratky i přesného timingu. Dobrému zážitku pomáhá i průběžný gag s úpornými přestavbami prováděnými těžce zkoušenou služičkou Helenkou v podání Andrey Holánkové (v jednom z opravdu pamětihodných výkonů celého kusu), vrcholící absurdně zbytečnou přestavbou na začátku třetího dějství a následným lakonickým odmítnutím možnosti, že by se mělo záhy přestavovat znova.

Mohu tedy s potěšením konstatovat, že ač jsem měl neutuchající dojem, že opravdu vybudovanou veselohru v duchu nejlepších tradic žánru mi dopřáno sledovat nebylo, bavil jsem se víceméně slušně a zasmál v dvouciferném počtu případů. Důvod, proč jsem nakonec stejně odešel z divadla neuko-

jen, tkví v závěru: ten jako by zkrátka nastal ve chvíli, kdy už hra trvala dost dlouho, aby se mohla hrát jako celovečerní kus. Nic se nevyřešilo, nic se nevypointovalo, hrdinu potkal jeho

(nekomediální) konec zčista jasna a ještě není tak úplně jasné, co přesně se mu tedy vlastně stalo. A zpětně vzato není taky jasné, jaké téma se tím vlastně mělo pojmenovat: jako by šlo prostě o to, aby se ty veselé postavičky mohly po dobu dvou hodin potkávat a říkat si a dělat pokud možno veselé věci. Nic proti tomu, ale opravdová komedie spočívá v něčem dost jiném.

Michal Zahálka

Co na to kritika?

Inu, česká crazy aneb Broadway nečekejte

Když na začátku představení vyleze před oponu nahý chlap oděný pouze v trenýrkách, nevěstí to nic dobrého. A tak bylo i v inscenaci **Haló** souboru **U.F.O. (Unie Ftipných Osobností)** z Albrechtic nad Orlicí.

Hra, kterou si Albrechtičtí – respektive jejich režisér Jindřich Bartoš – napsali a do Hronova přivezli, zachycuje úspěšného českého podnikatele v krizi středního věku. V dětství byl šikanován, ale zatvrdil se, což se mu v životě hodilo. Nyní vede úspěšnou firmu, již před sedmnácti lety založil, žije v luxusní vile, má pohlednou mladou ženu. Ovšem předchozí manželství se mu rozpadlo a syn, který právě dokončil vysokou školu, se mu moc nevyvedl. A co nyní se životem? Jaký smysl a jaký cíl hledat?

Takto jsou rozhozeny karty a o tom se v této společenské (či možná spíše rodinné) crazy komedii hraje. Není to žádná bridžová partie, ovšem ani hospodský mariáš. Spíš něco mezi rodinnými žolíky a dětským černým Petrem. Hlavní postava – zhruba padesátník, možná dokonce šedesátník – Lumír Hloch (Libor Stolín) se nám, divákům, zastupujícím jakýsi předčasný „boží soud“, zpovídá ze svého života, z rozporuplných životních pocitů a pohnutek, jež ho vedly a vedou k existenci, kterou sledujeme. Je to ale velmi umělé bytí, umělé situace a umělý svět, rýsovaný představou autora-komediografa,

vidícího před sebou spíše než životní realitu jakousi modelovou životní (příčí se mi psát osudovou) situaci „obyčejného“ pivního českého člobrdy, od základní školy vláčeného tupým prostředím a současně toto prostředí posléze sám vytvářejícím, v něm a z něj žijícím. Drama – ač už osobní krize hlavní postavy, či příběh jako takový – se rozpadá na krátké životní peripetie a situace, vesměs napsané a podané s dobře odporovanou mírou autenticity násobenou vtipnými dialogy a obohacovanou dobře vybranými lidskými typy. Od šikanujících spolužáků přes zprvu milující a poté nenávistnou a vypočítavou manželku Marcelu (Barbora Pešková) a buranského syna Ondřeje resp. George (Jan Hašek) po atraktivní, racionálně se chovající, poměrně vzdělanou manželku Martu (Simona Vítková), přítele-právnicka Dalibora (Martin Hochmal), služku Helenku (Andrea Holánková), ráznou trenérku bowlingu Romanu Natašovou alias Černou vdovu (Veronika Půlpánová) či do různých postav se převlékajícího kontrolora bowlingové soutěže Jiří Proche. Nic ale naplat, je to takzvaný komunální humor, nezávazná společenská komedie, jež se vyhýbá realitě a na základě nejbazálnějších životních vztahů a situací vytváří předivo vztahů, dějů a situací, jež nemají za účel nic moc jiného, než pobavit, dát divákovi oddechnout od jeho trablů. A v rámci možností jej trochu vést k tomu se v oněch situacích sám užít. Ovšem tak, aby jej to jen lehce štíplo, nikoli pořádně kouslo. Každý si tak v daných vztazích, situacích a lidských typech najde aspoň kousek sama sebe a svého okolí, zasměje se a vesele ve svém životě –

úplně stejně – pokračuje dál. Nic jej v této inscenaci nezabolí, nic drásavého se před ním neodehraje. Takoví Homolkovi... Dokonce ani hlavní postava nekončí – jak to zprvu vypadá – tragicky. Autor jí dává ještě jednu šanci. Jak se Lumír Hloch rozhodne, je na něm. Respektive na nás, jakým způsobem příběh s otevřeným koncem a polonahým začátkem domyslíme.

Inu proč ne. Takových příběhů a situací vzniká a existuje – zvláště ve filmu – dost a dost. Jsou úspěšné právě svou nekonfliktností, obecností a obyčejností, civilností. Jsou tak trochu otiskem doby a pro sociology a historiky možná i zdrojem podstatnějších informací o stavu společnosti než z postdramatické literatury. Předestírají divákovi podnikatelský, milionářský svět (či – obávám se – spíše představu o něm), kam zhusta divák nenahlédne. Ale právě v tom ony informace o velké části současné naší společnosti jsou.

Připomnělo mi to české filmy z dob druhé světové války typu *Hotel Modrá hvězda*, *Muži nestárnou*, *Sobota* či – z těch nejznámějších – *Kristián*. Zkrátka prostoduchý příběh, prvoplánové rodinné vztahy, víceméně bezkonfliktní, umělý svět. Růžový opar nabízející útěk z trablů každodennosti.

Taková díla – ať už ve filmu či na jevišti – lze obhájit jediným: dobře vystavěnými situacemi, vhodně vybranými a ztvárněnými hereckými typy a osobnostním herectvím. A to se Jindřichu Bartošovi v podstatě – především v hereckých výkonech všech protagonistů – daří. Všichni již jmenovaní v čele s Liborem Stolínem v roli rozpačitého a tak trochu potrhleho Lumíra Hlocha s objemným bříškem a patlavou chůzí jsou typy, na které se divák rád kouká, soucítí s nimi a jejich peripetie – ať jsou jakkoli typologizované a v jádru neživotné – si užívá. Každý z herců splňuje přesně vymezenou roli v pestré mozaice komediálních figurek, od ziskuchtivé manželky přes poctivého přítele po naivní služku a nezvedeného synka. Jen divá, pitoreskní trenérka a převlékající se kontrolor byli myslím trochu odjinud, z jiné, třesketější komedie. Ale možná ani oni ne. Vždyť přece žijeme v jednadvacátém století a udržovat styl se dnes nenosí.

A tak za sebe musím říct, že jsem byl vcelku spokojen. Není to humor mého fernetu, ale má plné právo na život. Je si vědom svých hranic, které nepřekračuje. A to mluvím nejen o textu, herectví a režii, ale i o umolousané širokoúhlé výpravě, jež si také na nic nehrála. Byla „poctivě“ primitivní až prostoduchá (včetně kalendářního plakátu nahé pin-up girl v garáži), hloubku jeviště moc neznala, nic nezakrývala. Když se závěs u jednoho z vchodů utrhal, herci jej přicvakli a jelo se dál.

Inu, poctivá česká crazy.

Vladimír Hulec

Co na to kritika?

Co na to diváci

Já jsem to moc nebrala. Přišlo mi to hodně banální, pořád jsem čekala, co bude, a ono nic.

Věra

Chvilími to vypadalo slibně, ale nakonec kde nic tu nic.

Pavel Burda

Možná se někdo bavil, já tedy moc ne. Nejedli byly přestavby.

Jiří

Co k tomu říct. Nepochopila jsme pointu. Dostal novou šanci?

Sylova

Šel jsem na komedii, ale ani jednou jsem se nezasmál. Šel jsem na situační komedii, nebyla tam jediná situace. Asi si zajedu do Červeného Kostelce, v baru tam nalévají určitě silný utrejch, neboť porota musela být úplně ožralá, zfetovaná, praštěná čímsi do palice.

Petr Haken

Co na to tvůrci

„Moc nám chybělo hraní,“ říká režisér představení Malála **Pavel Skála**.

Kdo je Malála a proč jste si vybrali pro svoje představení právě ji?

Malala Yousafzai je holka z Pákistánu, které je v současné době dvacet pět let. Bojuje za lidská práva a hlavně pak za rovnost holek při vzdělávání. Jezdí po celém světě. Snažila se bojovat za vzdělávání žen i v Pákistánu, psala od jedenácti let pro BBC pod pseudonymem Gul Makaj blog. Podle mého mínění se jedná o současný symbol boje za právo žen na vzdělání. V Pákistánu ji při pokusu zabít ji, stříleli do hlavy. Je zajímavé, že byla pojmenována podle dívky Malalaj, což byla holka, která před několika stoletími bojovala v Afganistánu a také ji zastřelili. Provázanost jejich jmen je neuvěřitelná. Malála Júsusfajová našťastí vražedný útok Talibánu přežila a jezdí po světě se svým posláním.

Jak jste přišli na to, že budete hrát právě o ní?

Bavili jsme se o tom, co budeme dělat. Letos jsme na to šli přes různé osobnosti. Potom holky donesly příběh Malály a všechny to chytilo natolik, až jsme si řekli, že by bylo fajn, téma prozkoumat. Nakonec z toho vzniklo představení. Materiál jsme sbírali před karanténou, a hru nastudovali až po karanténě. Heclli jsme se tedy a za dva týdny představení postavili.

Nejedná se tedy o konečný tvar?

Myslím, že v dramatické výchově nikdy není tvar představení dokončený.

Na čem budete pracovat v budoucnu? Témata, která přinášíte divácké veřejnosti, jsou poměrně složitá...

První věc je to, že záleží na tom, co děti přinesou. Je pro mě podstatné, co je zajímavé. Proto na těch věcech pracujeme. Samozřejmě se může stát, že budeme dělat nějakou legraci, protože po vážnějších tématech si většinou chtějí oddechnout. To je normální. Uvidíme. V tuhle chvíli nedokážu říci, co a jak bude, když ještě ani nezačal školní rok. A kdo ví, jestli začne.

Měřeno počtem představení na Hronově, jste zřejmě nejúspěšnější ZUŠ v republice...

Takhle by to vůbec neviděl. Pro mě jsou ikonické ZUŠky z Liberce, Ostrova či soubor Ivany Sopotové z Prahy. V současné době se ukazuje výborný studentský soubor pod vedením Petra Davida také v Brně. Nechci na nikoho zapomenout, ale myslím si, že souborů, které jsou úspěšné, je dost. Třeba jezdí méně na přehlídky. Kdyby ses mě zeptal před deseti lety, tak ti tvoji teorii potvrdím. Dnes hraje především pro to, že nás to baví. Po karanténě jsme se hlásili na přehlídky především pro to, že jsme chtěli moc hrát. Protože nám to chybělo.

Honza Švácha

Reservé ZUŠ F. I. Gassmanna Most Malála

Pohádka o statečné Malále

„Byla jednou holčička, která milovala školu. Jmenovala se Malála.“

Žila v mírumilovném údolí v Pákistánu. Jednoho dne jejich údolí obsadila skupina ozbrojených mužů, která si říkala Talibán, a děsila obyvatele svými zbraněmi.

Talibán zakázal dívkám chodit do školy. Mnoho lidí s tím nesouhlasilo, ale mysleli si, že bude pro dívky bezpečnější, když zůstanou doma.

Malála si myslela, že je to nespravedlivé, a napsala o tom na internet. A jelikož milovala školu opravdu hodně, jednoho dne řekla v televizi: „Vzdělání dává ženám moc. Talibán zavírá dívčí školy, protože nechce, aby ženy měly moc.“

O několik dnů později Malála jela svým školním autobusem jako obvykle...

Těmito odstavci začíná knižní hit trhu s dětskou literaturou několika posledních let, **Good Night Stories for Rebel Girls** (2017) Eleny Favilliové a Francescy Cavallové (dočkal se i druhého dílu a v Čechách jej pod názvem **Příběhy na dobrou noc pro malé rebelky** promptně vydal Albatros). Vypráví se v něm stovka záměrně „antiprincozovských“ příběhů žen a dívek, které se nespokojily se svým přiděleným místem ke světu a rozhodly se jej změnit (k lepšímu, jak jinak). Jelikož každý příběh se musí vejít na stránku a obrací se k dětskému publiku, redukuje (ponechme stranou otázku, zda je to správné) de facto všechny osudy „rebelek“ na variantu téhož syžetu „dívka/žena vidí ve svém okolí něco, co není dobré, nelíbí se jí to, rozhodne se to změnit a podaří se jí to“. Výsledkem je tak vlastně (zda paradoxně, nechávám na vás) kniha krátkých pohádek o udatném ženství.

Proč tento obširný úvod? Protože Malála Kolektivu Reservé z mostecké ZUŠ F. L. Gassmanna působí

jako zhmotnění citované kapitoly. O aktivistce Malale Yousafzai, nejmladší nositelce Nobelovy ceny za mír v dějinách, jsme zde informováni přesně na úrovni pohádkového zjednodušení, s jakou líčí osudy „rebelek“ Favilliová a Cavallová. Malála má ráda školu, má ráda svého mravného otce, nezalekne se Talibánu a ví, že vzdělání je podstatné. Příběhy statečných sovětských pionýrek v padesátých letech se nelíčí zřejmě moc jinak.

Aby bylo jasno – přes jízlivost předchozí věty to nepovažuji a priori za špatné. Jen váhám, pro jaké publikum je mostecká inscenace vlastně určena. Nevypovídá příliš o nějaké vlastní, osobní konfrontaci se silným tématem. Přináší o něm pouze první, notně zjednodušenou informaci. I ta může mít smysl, ale neměla by zastírat, že jde o něco víc než didaktickou divadelní publicistiku, která chce dovzdělávat a zaujmout nepoučené. Artistní tvar podsvícené inscenace však s takovým divákem příliš komunikovat nebude, obávám se – v tu chvíli nezbývá, než aby můj vnitřní sluníčkář ocenil aspoň chuť zabývat se tímto nesnadným a podstatným tématem a můj vnitřní cynik si pomyslel, zda celá produkce není tak trochu projevem toho, čemu se anglicky nepěkně, leč přesně říká virtue signalling.

Scénické řešení inscenace je hezké, zapojení knih, papírů a školní tabule chytré a po smyslu. Moc důsledně se však s ním nepracuje, hlavně mě překvapilo minimální využití možností stínohry, ke které svícení od začátku vybízelo. Líbilo se mi vyjádření smrti prostým přestřižením papírové loutky a líbilo by se mi taky, kdyby podobných obrazů na úkor slovních informací bylo v inscenaci víc.

Jan Šotkovský

Jmenuji se Malála

Jmenuji se *Malála*, jsem obyčejná holka z Pákistánu a tohle je můj příběh... V této větě je řečeno vše, a ať bude člověk psát cokoli dál, bude za tímto sdělením jen zoufale pokulhávat.

Co psát o vyprávění Malály Yousafzai (nar. 1997), mladičké pákistánské bojovnice za právo dívek na vzdělání, za což byla v roce 2012 tálábánským střelcem málem zabita a v roce 2014 získala – jako nejmladší v celé historii – Nobelovu cenu za mír? Je to příběh natolik silný (autoři čerpají z její autobiografie, jež u nás vyšla v roce 2015 v nakladatelství Ikar pod názvem *Já jsem Malála*) a mladými mosteckými performery a performerkami ze ZUŠ F. L. Gassmanna, říkajícími si **Kolektiv Reservé**, podaný natolik sugestivně, s obrovským vhladem do dané problematiky a apelem nejen na lidskost, ale i na samu podstatu a smysl celosvětové civilizace, že není moc co dodat. Jen snad intelektuálně exhibovat...

Proč se mi to tedy líbilo a proč tuto inscenaci považuju – spolu s Tretiagové Modlitbou (za černé duše) - za zásadní příspěvky českých divadelníků (nejen amatérských) k dění v (nejen) muslimském světě? Mám pocit, že velká část české společnosti – i té divadelní – má tendenci přehlížet hrůzné, tragické dění, které se děje za hranicemi Evropské unie (často dokonce jen za hranicemi České republiky), bagatelizovat je a lidi, kteří v těchto oblastech žijí a jsou obětmi náboženských fanatiků, lidi, kteří se tomuto fanatismu aktivně vzpírají, vnímat jako nás (rozuměj Čechy či Evropany) otravující zoufalce z jiného vesmíru, který se nás nedotýká a nemá s námi nic společného. Kde je ale ona již zmíněná evropská humanita, lidskost, civilizovanost? Přinést toto téma na jeviště a stát si za ním je u nás fakt jistě odvahy a projev občanské angažovanosti.

Naštěstí to ale není jediné pozitivum této inscenace. Je zpracována jednoduchými loutkářskými (vizuálními) a pohybovými postupy. Využívá plošné loutky, stylizované, vizualizované sekvence zdůrazňované miniaturními hereckými akcemi. Přitom je výtvarně jednotná. Sledujeme různé reálné objekty, které se objevují a v přesně vyměřenou chvíli zase mizí, vidíme tabuli, na kterou se píše

a významy napsaných slov se děním proměňují. Využívá se plamen a popel coby symboly války a destrukce. Režisér, skrytý na okraji jeviště, používá působivé (a funkční) filmové projekce. Tu ohně pálicího knihy, tu obrazy političky Bénázir Bhuttové (dokonce se zvukovým záznamem jejího projevu). Inscenační prostředky volí Mostečtí decentní, uměřené, střídme. Ač životní příběh titulní postavy i samo dění by k tomu svádělo, není inscenace nijak patetická ani falešně jímavá. Fakta a události řadí tak, jak šly za sebou. Jasně, věcně, racionálně, čitelně. Režisér pracuje s jemnými hereckými akcemi všech performerek (a jednoho performeru), občas s chytrými, mírně provokujícími významovými posuny, kdy například představitel tálábánu hraje dívka, čímž vznikají pikantní situace, nijak ovšem neshazující či neironizující děsivost těchto fanatiků (možná dokonce naopak).

Mnohého jistě při sledování této inscenace napadne srovnání se světově známou komiksovou knihou Marjane Satrapi, později převedenou do filmu – *Persepolis*. Podle některých vizuálních prvků (listování deníkem, grafické zpracování některých postav a portrétů) si myslím, že jí byli tvůrci skutečně inspirováni. Ale proč ne. Jde v podstatě

o podobný příběh, byť jeden z přeče jen svobodnějšího Íránu a druhý z Pákistánu. Mostečtí však nekopírují komiksový styl *Persepolis*,

jen komiksovou formu a postupy využívají k stále hlouběji – s pochopením pro zvolené téma – zachycovanému občanskému i lidskému zranění a postupnému vědomému politizování postojů a činů malé Malály a jejího velmi statečného (možná ještě víc než ona sama) otce Ziauddin Yousafzaie.

Mluvíme-li o formě, nejsou – v rámci zvoleného stylu a formy – podle mne až tak podstatné loutkářské postupy, ale zásadní je zvolený vypravěčský styl, samo vypravěčství, které odpovídá tradici tamní kultury a které nám předává otisk myšlení malé Malály a situací, v nichž se ocitá, apelativněji a opravdověji, než by to možná dokázal jakýkoli hraný film. V tom je – pro mne – nejvyšší divadelní kvalita mostecké inscenace.

Vladimír Hulec

Co na to kritika?

Co na to diváci

Pro mě velmi solidní pokus o politické dokudrama. Myslím, že to děvčata + jeden kluk dělají s pochopením. A že jim to dává něco navíc.

Jana

Já jsem ten příběh neznala. Až pak jsem zjistila, že je to podle skutečné postavy. Není úplně snadné dělat dokumentární věc. A tady se toho ujali hezky – s pomocí těch loutek fungují i takové ty kruté věci takovým tím neokázalým způsobem.

Pavel Burda

Všimli jste si, že nejvíce politické jsou dnes děti? Mezi těmi aktivisty jsou čím dál tím mladší lidi. A je to asi dobře.

Nováková

Je to hrůza, když si člověk uvědomí, co se ve světě děje. A ty děcka to hrály s velkým pochopením.

Milada Š.

Trochu historie 5

Žatva

Žatva není české slovo, v češtině bychom asi říkali sklizeň nebo žně. Tu žatvu jsme přejali od podobné či obdobné amatérské záležitosti konané v Martině; mimochodem starší než Jiráskův Hronov. Ale podstatné je to, že žatvou reagoval Jiráskův Hronov zavčas a správně na vývoj, postavení a funkci divadla v dnešní společnosti a kultuře. Mají na tom zásluhu osvětlení pracovníci onoho státního orgánu, jenž měl JH na starosti, ať už se jmenoval jakkoliv - dnes je to NIPOS-ARTAMA. Prvního z lidí, které si pokládám přímo za povinnost tady jmenovat, je Jana Paterová, která rozšířila hronovské obzory scénování studijními představeními. Ta požehnaně přibývala, až začala tvořit kvantitativně, ale hlavně kvalitativně důležitou součást hlavního hronovského programu. To byl první důležitý krok k dnešku. Druhý vykonal dr. Milan Strotzer. Byl jsem u toho jako tehdejší předseda poradního sboru, ale hlavně: jako dlouholetý účastník PČluba jsem to zažíval přímo v praxi.

Milan totiž naprosto správně pochopil, že vyznačuje-li se dnešní divadlo něčím, je to skutečnost, že žádný druh divadla, žádný scénický tvar, žádná poetika nezaujímají vůdčí dominantní postavení, že je třeba ve všech směrech JH otevřít. A učinil to – kluby počínaje, přes druhový a žánrový rozsah amatérského divadla pokračující a podobami diskusí konče. Myslím, že za jeho péče a starostlivosti se začala tvořit nová tradice JH, která odpovídá základnímu a klíčovému směřování divadla dnes, kdy existuje tak říkajíc bezbřehá pluralita – to postmoderní heslo „anything goes – všechno se může“ v devadesátých letech rozbilo v divadle všechny konvence a stereotypy – a je pouze na divákovi, aby si vybral, co chce a určil si, co se mu líbí. Myslím, že tohle dělá JH nadále živým, živoucím a žijícím festivalem amatérského divadla – od různorodosti početných poetik, druhů a žánrů až po ten Triton, jenž se stal správným centrem nočního i intelektuálního dění. A jsou tu kluby, které ztrácejí charakter školení v divadelních dovednostech, jak

Milan Strotzer 2003

Milan Strotzer 1997

jsme to kdysi praktikovali. Mělo to své klady. Přípravnost přijímat různé podněty a samostatně zkoumat nabídnuté poznatky, se tak systematicky zvějšovala. Dnes je stále zřejmější touha po inspiracích, které lze okamžitě uplatnit při osobním sebevyjádření. Není už tak důležité osvojovat si divadelní znalosti a dovednosti, ale daleko více jde

o to vyrovnávat se sám se sebou a se světem, v němž žijeme, získávat a sdělovat takové zkušenosti a poznatky, jež dovolí tohle vyrovnání rovnou, přímo, bez nějakých zábran sdělovat a předávat jiným – řekněme účastníkům takové události, která je takovému setkání zasvěcena.

Nedávno jsem četl studii, která rozlišovala estetické a umělecké kvality. Estetické znamená podle ní specifické uchopení reality, zatímco umělecké chápe spíše v technologickém smyslu – jako

objevování nových postupů a přístupů, které umožňují nové a jiné jako hlavní smysl uměleckého počínání. Mám s těmito názory jistě potíže, ale přiznávám, že tváří v tvář divadelnímu vývoji mně to často pomáhá orientovat se v divadelní přítomnosti. Myslím, že dnešek přeje v divadle diletantům, těm, kdo odmítají jakékoliv povědomí o elementárních principech, základních podstatných náležitostech, jež dělají divadlo divadlem. Neboť místo toho se domnívají nabízet umělecké kvality, jež razí nové cesty. Setkávám se s tímto jevem velice často u amatérů i profesionálů. Někdy mi to vadí a rozčiluje mě to, jindy se potkám s něčím, co mne potěší a naplní nadějí pro budoucnost. A přesně tohle platí i pro ten současný JH. Je dobře, že se v něm – použiji-li onoho rozlišení, o němž jsem už psal – setkává estetické s uměleckým a zároveň ještě pořád i se starou dobrou činohrou v onom systému a v oné struktuře, které jsem podle Kosiňského definoval jako „pravou“ činohru, jež koneckonců před lety stvořila díky ÚMDOČ slávu Jiráskova Hronova. To je pro mě dnes nejnvtitnější důvod hronovské „žatvy“.

Jan Čisář

Ring volný

Hronov hudební

Jako každý rok, i letošní Jiráskův Hronov má vedle divadelní také svoji hudební stránku. Je naprosto obvyklé potkat člověka s kytarou přes rameno, cajonem v podpaží či s flétnou v puse. Vedle oficiálních koncertů v Jiráskově parku ožívají s příchodem tmy i nejrůznější kouty od temných po ty osvětlené svíčkami. Vše většinou začne tak, že se herec promění v muzikanta, z futrálu vybalí kytaru a zahraje nějaký akord. Této proceduře obvykle předchází přemlouvání typu: „Zahraj! Přece jsi ji sem netáhl jen tak!“ Rituál obvykle pokračuje odpovědí kytaristy: „Mě se dneska nějak nechce (nemám naladěno, chybí mi struna, támhle mají také kytaru, bolí mě v krku apod.). Počkáme, až to rozjede někdo jiný.“ Je-li kytaristou člověk silnějšího pohlaví (míněn je muž, i když autorovi glosy je jasné, že síla pohlaví je diskutabilní), tím více roste jeho alfa index, čím déle odolává. Pokud ovšem začne později než jiný hráč na nějaký nástroj, může přijít o příjemnou společnost. Je-li u kytary dívka, většinou ciráty nedělá. Mystériem nočního hraní se v průběhu času rozšiřuje o nástroje (housle, flétny, foukačky, kontrabasy, percusse), vícehlasy a sbory. V případě maximálního zážitku není možné vést srozumitelně rozhovor v blízkosti čerstvě vzniklého tělesa. Podobných spontánních těles vzniká v nočním Hronově každý den hned několik. Rozpadají se stejně, jako vznikaly. Postupně se drolí na jednotlivé duše, které ranním kupřením sublimují do spacáků, postelí, stanů, hotelů a privátů. Aby se další den mohly opět materializovat v blízkosti sobě podobných.

Honza Švácha

Slam poetry

Pozvánka do Mlýna

Minulý rok si mohli účastníci Jiráskova Hronova ve Mlýnu Papírně prohlédnout výstavu robotů a přečíst některé texty Karla Čapka, letos jsou zde k vidění politické kresby jeho bratra, Josefa. Kromě expozice přichystaly organizátorky Lidmila Kubinová, která v Hronově působila jako učitelka, spisovatelka Blanka Faltová a učitelka zpěvu Zuzana Meierová Genrtová i literárně-hudební pásma.

První, jehož tématem je láska, se uskuteční ve středu v pět hodin odpoledne. Návštěvníci se můžou těšit na lidové písně v podání sólistů z hronovské základní umělecké školy, básně Jaroslava Dostála, Čapkovu Francouzskou poezii nové doby i autorské básně Lidmily Kubinové a Blanky Faltové.

Páteční pásmo se jmenuje **Pan Jirásek na návštěvě u Čapků**, což odpovídá programu. Literární část bude patřit především dílu Aloise Jiráka. Cílem organizátorek je ukázat, že místní spojitost mezi slavnými bratry a Jiráskem není ta jediná. Přes generační rozdíl Karla Čapka ovlivnil Jirásek po literární stránce, v oblasti národního citění a úcty k jazyku. Propojení téměř osobní lze číst i v díle Josefa Čapka, kdy v knize *O sobě* vzpomíná na rodiče a mimo jiné zmiňuje:

„Oba také pocházeli z míst posvěcených literaturou: otec ze Žernova, to je jen na skok od Bělídla v Babičině údolí (...), hronovský dědeček, soused Jiráskových, vozil prý pro studenta Aloise Jiráka do Hradce chleba.“

Jako host by měl dorazit Aleš Fetters. O hudební část se opět postarají hronovští zpěváci pod vedením Zuzany Meierové Genrtové. Zazní třeba Schumann a Smetana.

Veronika Matúšová

Uvidíme, uslyšíte...

Středa 5. srpna

Kočovné divadlo Ad Hoc

Kabaret proti nám

Jiráskovo divadlo 16.15 a 19.30

DS Vojan Desná – Mladá haluz

Natěrač

Sál Josefa Čapka 14.00 a 19.30

Convivium ZUŠ FA.Šporka

Erben 1862

Sál Josefa Čapka 16.45 a 18.00

OFF PROGRAM

Geisslers Hofcomoedianten: **Orbis Pictus**, nám ČS. Armády 15.45 a park A. Jiráska 19:45

Divadlo MY Theatre, Opatovice n. L.: **Audience** park A. Jiráska – v trávě 16:15

Geisslers Hofcomoedianten: **Jedem s medem!** park Aloise Jiráska 17:30

Opera Žatec: **Kurz sebedestrukce**

park A. Jiráska – v trávě 18:45

Špenát a Kedlubna, Most.: **SVBD**

Sál Josefa Čapka 22:15

Koncerty

Totální nasazení park A. Jiráska 20.30

Blondýna park A. Jiráska 22.30

Tvořivá dílnička

stánek v parku A. Jiráska 15.00–18.00

Výstavy Politické kresby Josefa Čapka

1933–1938 v historickém prostoru Papírny, bývalého mlýna rodiny Čapkovy 13.00–18.00

Divadlo ŠUS Rokycany: **Ulhaná princezna**

park A. Jiráska 15.00

Listy a klacíky

Městská knihovna Egon Hostovského v Hronově – oddělení pro děti a mládež 10–15.

Tvoření je vhodné pro děti i dospělé.

Zpravodaj
90. Jiráskova Hronova 2020

Vydává organizační štáb.

Redakce:

Jana Soprová (šéfredaktorka), Jan Švácha, Vladimír Hulec, Michal Zahálka (redaktoři), spolupracovníci redakce Jan Duchek, Veronika Matúšová, Ivo Mičkal (foto), Michal Drtina (grafika a zlom).

Neprošlo jazykovou korekturou.

Stránky festivalu: <http://www.jiraskuvhronov.eu>

E-mail: jasop@centrum.cz

Kabaret a Absurdní divadlo

To jsou seminární třídy na Dílně Šrámkova Písku, Setkání mladých amatérských divadelníků (koná se od 14. do 23. srpna v Šumperku), ve kterých jsou ještě asi 2-3 místa. Třídu kabaretu vede známý režisér, dramaturg, herec, hudebník atd. atd., člen Túlavého divadla Kamil Žiška, s absurdním divadlem můžete pracovat s režisérem a pedagogem Adamem Doležalem.

Pokud tedy máte chuť a čas, prodlužte si divadelní léto prací v dílně – podrobnější informace na www.nipos.cz/s-m-a-d-2020/ nebo na telefonu 603 480 111 (Karel Tomas – i osobně) a 604 569 781 (Alenka Crhová).

Milé vinice, milí viníci,

musíme zde dekantovaně přiznat, že naše ochutnávkové pochůzky probíhají letos krokem lehkým, krokem tanečním. Kvalita vín je zatím uspokojivá, což je na jedné straně potěšlivé, na straně druhé to však zadržává pramalý prostor k jízlivostem, které máte, vy hyeny, tak rádi... rády... nevím, to je asi hyena od hyeny. Psát o něčem pozitivně a konstruktivně je sice archaicky nevirální, ale ve víně je pravda, tak se s tím asi nedá nic dělat, nebo co.

Restaurace Bašta

Rulandské šedé, suché

– (bag in box) rozlévané do karaf

Barva: Světlohná. Pojďme to už nekomplikovat, bez toho je to bílé, co je zároveň šedé.

Vůně: Zde jsme se pozoruhodně rozešli. „Banány, saponát“, řekli jsme současně a hned na to se shodli jednoznačným „nene, to tam není“.

Chuť: Velmi vylehčená, váháte, zda byste jí při prezenčce udělali čárku. Hodně suché a řízné víno. Kde se to v rulandském šedém bere, to je vážně záhada.

Servis: Obsluha byla opět neuvěřitelně milá. Poslechněte, tohle už přestává být Hronov, fakt! Možnost dávkovat si z karafy je pro degustaci velice praktická. Nepraktické je, že vína je rovnou čtvrt litru, nemáte-li moc času, nakonec jej do sebe zvrhnete jako křupan a jako intelektuál pak vlajete na seanci problémového klubu.

Párování: Toto víno jsme párovali s řízkem (když je teda řízné), pročejž je úplně jedno, jestli je buket spíš po saponátu nebo po banánech.

Verdikt: Co tě nezabije, to tě ovíní. 57 bodů ze 100.

Omluva

Občerstvení v Sokolovně, snídaně na divadelní terase, provoz divadelního baru – to všechno se pro nás, hronovské ochotníky, stalo během minulých ročníků festivalu milou tradicí! Letos jsme se však z hygienických důvodů museli výše zmíněného vzdát, což nás mrzí a omlouváme se. I letos se s Vámi ale potkáme jako hostesky a taxikáři.

Těšíme se na příští rok!

Prosba

Milý Hronove, protože jsme museli kvůli práci odjet, tak touto formou prosíme, zda byste do zpravodaje nezveřejnili prosbu tohoto znění: nevezal někdo v Tritonu...tu Karlovu mikinu?... Určitě ti bude velká...Je to totiž xxelka...A že moc děkujeme, někomu bude na nic, ale Karel ji fakt využívá hodně v práci. Máme tam spoustu známých, přivezli by ji...

Martina Pešková

FUJ fuj to to smrdí NEVO nesmrdí?

Vzpomínáte na trpasličky z ČT reklamy? V tomto případě ovšem nejde o zápach přírodní, ale umělý – dezinfekční. Jsou stížnosti, že ve škole není používána dezinfekce. To ovšem není pravda, neboť je používána dezinfekce, která nesmrdí (pro jemné duše – nepáchne). Dementovat je třeba i stížnost, že zde není dostatek toaletního papíru, a že se nedoplňuje. Podle dobře informovaných zdrojů se doplňuje, ale nespotebovává (to by byly v koši roličky od něj), ale že jej někdo krade. Tak se nad sebou zamyslete!

sop